

Borúra derű! pontrendszer

PONTRENDSZER

A wargame, a játéksaták kedvelőinek nem kis része az, aki kiegyensúlyozott, azonos erejű seregekkel szeret játszani. Bár számos esetben ajánlják öreg rókák ennek az ellenkezőjét, ahol egy-egy harcolva visszavonulást, egy híd megtartását, vagy más, bonyolult harchelyzetet lehet lejátszani egyenlőtlen erők küzdelmével, mégis, az egyenlő seregek – egyenlő esélyek elvét vallók kedvéért megalkottuk a szabály pontrendszerét.

Ennek alapján ki-ki úgy állíthatja össze asztali haderejét, hogy egy előre meghatározott pontértékű sereget épít fel. Íme, más szabályok és jó tanácsok figyelembe vételével az alábbi pontértékeket javasoljuk a '48-as játékunkhoz (a pontértékek egy-egy talpnyi katonára értendőek):

Gyalogosok

– elit (osztrák vadász)	15 pont
– veterán (osztrák gránátos, magyar vörössipkás)	12 pont
– átlagos (sorgyalogosok, honvédek, székely határőrség, magyar vadász)	9 pont
– tartalékos (nemzetőrség, horvát határőrség)	6 pont
– felkelő (népfelkelők, szerezsánok)	3 pont

Lovasok

– nehézlovas (vértés, dragonyos)	27 pont
– könnyűlovas (huszár, ulánus, dzsidás)	21 pont
– irreguláris lovas (kozák, lovas népfelkelő)	15 pont

Tüzérség

A tüzérség gyakran fél ütegekre bontva került alkalmazásra a szabadságharcban, ezért célszerűen mi is így bontottuk fel. Két fél üteg ad ki egy üteget, így ez kettő talp összesen 70 pontért.

– tábori fél üteg (1 löveg és 4 kezelő egy közös talpon)	35 pont
– ostrom- vagy vártüzér üteg (1 nehézlöveg és 6 kezelő egy közös talpon)	50 pont

Tábornoki és törzskar

– főparancsnoki talp	60 pont
– alárendeltek (hadosztály, dandár, stb. parancsnokok)	40 pont

PÉLDA

Tegyük fel, a felek egy pár órás összecsapást terveznek a konyhaasztalon. Mondjuk, hogy ehhez oldalanként 600 pont értékű seregekkel mérjék össze karosszék-tábornoki tudásukat. Lássuk, mekkora lehet egy hatszáz pontos sereg.

Először is, kell egy főparancsnokság, ez **60 pont**

Egy gyalogos hadosztály két sorgyalogos zászlóaljjal és egy nemzetőr zászlóaljjal, egy tábori fél üteggel.

- Sorgyalogos zászlóalj, 6 század (6×9 pont) 54 pont
- Sorgyalogos zászlóalj, 6 század (6×9 pont) 54 pont
- Nemzetőr zászlóalj (a példa kedvéért csak öt századdal) (5×6 pont) 30 pont
- Tábori fél üteg 35 pont
- Hadosztályparancsnoki törzs 40 pont

Ez a hadosztály összesen 213 pont

Ehhez tegyünk hozzá egy olyan dandárt, amelyikben a zászlóaljak 6 századból állnak:

- Sorgyalogos zászlóalj, 6 század (6×9 pont) 54 pont
- Sorgyalogos zászlóalj, 6 század (6×9 pont) 54 pont
- Dandárparancsnoki törzs 40 pont

Ez a dandár összesen 148 pont

Erősítsük meg ezt a hadosztály + dandár méretű seregtestet egy tábori üteggel: **70 pont**

A gyalogság és tüzérség összesen 491 pont

Maradt még 109 pontunk a 600 pontos határig, amiben a felek előzetesen megállapodtak. Tegyük tehát ebből a seregünkhöz némi lovasságot is.

- Huszárosztály 3 svadronnal (3×21 pont) 63 pont
- A huszárosztály parancsnoksága (önálló pk. talp) 40 pont

A lovasság összesen 103 pont

Ez összesen 594 pont, vegyünk hát hat pontért egy század nemzetőrt, amit a főparancsnok törzse mellé állíthatunk a tábornoki kar védelmébe.

Összesen 600 pont

600 pontért tehát összeállt egy *főparancsnokságból*, egy *tábori ütegből*, egy három svadronból álló *lovas osztályból* és annak *parancsnokságából*, egy *gyaloghadosztályból* és egy *gyalogdandárból* álló erő, a dandárnak és hadosztálynak is lett (szabály szerint kell) parancsnoksága.

Fontos, hogy ha valós hadrendeket akarunk, akkor nem kötelező, hogy egy-egy zászlóalj hat századból álljon. A valóság azt mutatta, hogy voltak feltöltött zászlóaljak és igen foghíjasak is, akár csak 3-4 századból állók is. A játékszabály nem szab határt az ilyen alkalmazásoknak, a kisebb, karcsúsí-

tott zászlóalj alkalmazásának. S fő szabályként azt érdemes szem előtt tartani, hogy hatnál több századból nem szoktak zászlóaljat szervezni, legkisebb önállóan manőverező alakulat pedig lehet a század (egy talp), de inkább az „osztály” volt jellemző, mint legkisebb önállóan bevetett csapat, ami kettő századot jelent együtt. Ezért is, ha egy zászlóaljnak háromnál kevesebb százada van, az már vagy csak osztály (2 század) vagy csak egy század erő.

HADRENDEK

Megint mások nem egyenlő erőkkel szeretnek harcolni, hanem valós ütközetek erőviszonyait rakják fel a játékasztalra. A hadrendek ezeket a lekicsinyített csapatméreteket a valósághoz hűen arányítják egymáshoz.

Haladó fokozatú szabályrendszerünkhöz több híres ütközet és összecsapás rövid leírását mellékeljük, a résztvevő csapatok sereglisztájával. Lássunk erre egy példát:

„A PÁKOZDI CSATA, 1848. SZEPTEMBER 29.

A jobbszárny eseményei.

Reggel 10 óra körülire a horvát jobbszárny elővédjét alkotó szerezsánok, ezek az irreguláris jellegű, külsejükben leginkább bosnyákok és zuavok keverékére hasonlító horvát speciális határőr csapatok tűzharcba keveredtek a magyar előőrsökkel (csatárokkal). Az erősítésül beérkező horvát gyalogság visszanyomta a magyarokat, de aztán a magyar ágyúk kartácstüzébe kerültek, és így inkább visszavonultak. Ekkor a magyar üteg jobb híján a horvát poggyászszekereket kezdte el lőni, akik aztán futni kezdtek Pátka felé. Egy horvát gyalogüteg kapott észbe és kereszttüzbe fogta a magyar üteget, amely aztán így abbahagyta a poggyász lövését. Közben elegendő gyalogsági lőszer hiányában hullámzó közelharc alakult ki az ellenséggel. A magyarok ereje láttán nem támadtak már arcból a horvátok, hanem át próbálták karolni a magyarokat. De ezeket, az erdőben felvonuló támadókat a magyar 60. (Wasa) sorgyalogezred oldalba kapta, bár később veszteségei miatt kénytelen volt visszahúzódní. Ekkor a tolnai nemzetőrök, élükön Perczel Miklós őrnagy és Perczel Sándor testvérpárral – mentették meg a helyzetet. A zászlóalj három osztályra bomolva megtámadta a két ellenséges zászlóaljat. Egy rájuk lőtt sortűz után azok ugyan nem álltak meg, de aztán midőn „szuronyt szegezve megrohantuk, aránylag csekély ellenállás után hátat fordítottak, és oly sebesen rohantak lefelé, hogy alig bírtunk néhányat elérni.”- írta le később Perczel a történeteket. A bekerítő szándékkal tovább nyomuló erőket pedig a Miklós huszárok és a tüzérség kartácsa készítette futásra (ezeket a csata hevében Andrássy hozta segítségül a centrumból.) A horvátok tovább nem próbálkoztak, sőt közben a centrumban is vereséget szenvedtek. Ezzel a csata véget ért.”

Forrás: Hermann, R.: Pákozd 1848. Szeptember 29., RUBICON, 2013/11, 70-79 oldal

Nézzük a valós erők arányát, és azt, hogyan lehet figurákkal reprezentálni ezt egy játékhoz. Az is látható, milyen ponterejű seregeket adnak ki ezek. Jól látható, hogy a horvátok sok népfelkelő jellegű csapata miatt a jelentős (kétszeres) tényleges létszámfölény pontértékben jóval kisebb (kétszeres helyett 20%-os) erőfölényt jelent csupán. Ez pedig már a terepen való megfelelő elhelyezkedéssel is kiegyensúlyozható különbség.

A magyar jobbszárny (6630 fő)

Valós erők

Josef Milpökh alezredes
8 löveg
1. Pesti önkéntes nemzetőr zlj. 6 századdal
2. Pesti önkéntes nemzetőr zlj. 6 századdal
3. Hont-Esztergomi önkéntes nemzetőr zlj. 6 századdal
4. Nógrádi önkéntes nemzetőr zlj. 6 századdal
IR 48/3.(48.sorgyalogezred 3. zászlóalja) 6 századdal
IR 60/1.(60.sorgyalogezred 1. zászlóalja) 6 századdal
3. Tolnai önkéntes nemzetőr zlj. 6 századdal
9. Huszárezred kettő svadronja
Zalai önkéntes nemzetőr zászlóalj 3 századdal

Összesen:

Figurák

1 parancsnoki talp 60 p.
2 tábori löveg talp 70 p.
6 gyalogos talp 36 p.
6 gyalogos talp 36 p.
6 gyalogos talp 36 p.
6 gyalogos talp 36 p.
6 gyalogos talp 54 p.
6 gyalogos talp 54 p.
6 gyalogos talp 36 p.
2 lovas talp 42 p.
3 gyalogos talp 18 p.

478 p.

A horvát balszárny (12061 fő)

Valós erők:

Johann Kempen von Fichtenstamm altábornagy
12 löveg
3. Határőrezred 3. zlj 6 századdal
4. Határőrezred 3. zlj. 6 századdal
3. Határőrezred népfelkelői
7. Határőrezred 2. zlj. 6 századdal
2. Határőrezred 4. zlj. 6 századdal
3. Határőrezred szerezsánjai
1. Határőrezred 3. zlj. 6 századdal
10. Határőrezred 4. zlj. 6 századdal
11. Határőrezred 4. zlj. 6 századdal
10. Határőrezred népfelkelői
11. Határőrezred népfelkelői
Báni lovasság 2 századdal

Összesen:

Figurák:

1 parancsnoki talp 60 p.
3 tábori löveg talp 105 p.
6 gyalogos talp 36 p.
6 gyalogos talp 36 p.
6 gyalogos talp 18 p.
6 gyalogos talp 36 p.
6 gyalogos talp 36 p.
6 gyalogos talp 36 p.
4 gyalogos talp 24 p.
6 gyalogos talp 36 p.
6 gyalogos talp 36 p.
6 gyalogos talp 36 p.
4 gyalogos talp 24 p.
4 gyalogos talp 24 p.
2 lovas talp 30 p.

537 p.